

Ojämställt - trots mer lika löner

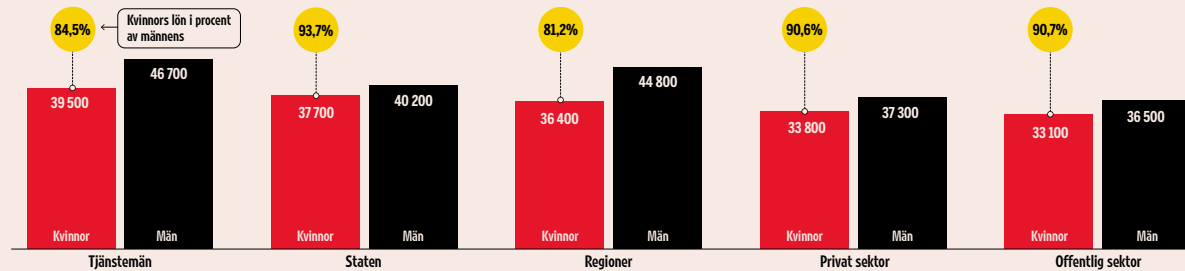
6 TEMA - SMARTA PENGAR

Dagens industri
Lördag 28 november 2020

Mest jämställt i stat och kommun

Genomsnittslöner 2019*, kronor

*Ovägd löneskillnad, ej hänsyn till faktorer som yrke, arbetstid mm. **Ofta fastlöheter.

Ojämställt – trots

Stora skillnader mellan könen när det gäller pension och kapital

Löneklifftorna mellan kvinnor och män sjunker, men samtidigt motverkar kapitalinkomster utjämnningen.

Yrkesarbetande kvinnor tjänar i genomsnitt 76 procent av männens inkomster. Det leder i sin tur till stora skillnader när det gäller pensionen.

I en bilaga till årets höstbudget granskar regeringen den ekonomiska jämställdheten. På en del områden har jämställdheten ökat, medan andra delar har stått stilla sedan 1995.

Ett sätt att mäta ekonomisk jämställdhet är titta på kvinnors arbetsinkomster.

I åldersgruppen 20–64 år uppgick kvinnors arbetsinkomster till 76 procent av männens. Skillnaden förklaras delvis av att sysselsättningsgraden bland kvinnor är lägre, men också av faktorer som deltidarbete, sjukfrånvaro och föräldraledighet. Enligt Medlingsinstitutet

har löneskillnaden mellan kvinnor och män fallit stadigt från 2007, från drygt 16 procent till 9,9 procent i fjol. En del av skillnaden förklaras av deltidarbete och olika yrkesval.

Under 2019 var medelarbetstiden för sysselsatta kvinnor cirka 28 timmar per vecka, jämfört med 33 timmar för män. Skillnaden mellan könen har minskat med två timmar sedan 2005.

”Ett stort steg skulle vara om fler arbetsgivare ger sina anställda rätt till heltid om de så önskar. En sådan förändring skulle ge många kvinnor

RÄTT TILL HELTID VIKTIGT. Jens Magnusson, privatekonom på SEB.

FOTO: JACK MIKRU

bättre inkomster, socialförsäkringskydd och så småningom pensioner”, säger Jens Magnusson, privatekonom på SEB.

Löneskillnaden på 9,9 pro-

cent förklaras delvis av att kvinnor och män jobbar i olika yrken med olika löneläge. Om man tar hänsyn till yrke, ålder, utbildning och andra faktorer är den återstående och oförklarade löneskillnaden 4,2 procent enligt Medlingsinstitutet.

”Det totala lönegapet måste till stor del slutas genom att kvinnor och män i samma utsträckning uppmantras och utbildar sig till hela arbetsmarknaden. Dessutom måste medvetenheten och jämställdheten vid befordringar höjas, så att män och kvinnor blir chefer i samma

utsträckning”, säger Jens Magnusson.

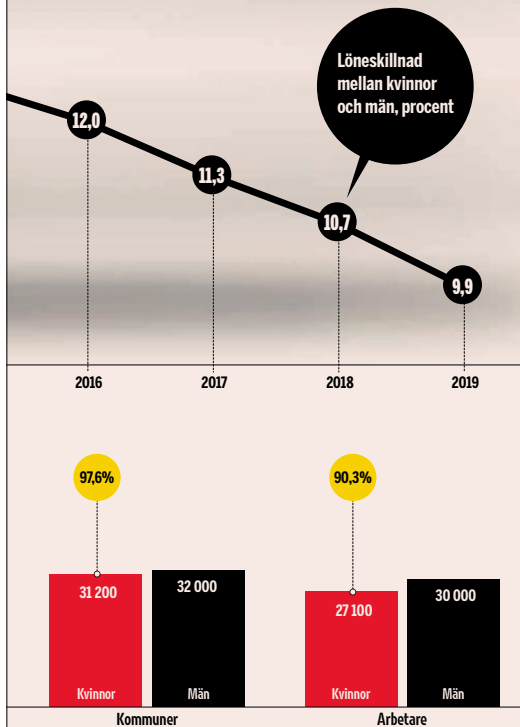
Även attityder spelar in enligt honom.

”Mycket handlar om hur man väljer att fördela föräldraledighet, deltid och vård av sjuka barn vid familjeledigheten. De föräldramöns-ter som etableras när barnen är små tenderar att hängamed under resten av livet.”

”Fortfarande finns det normer och strukturer som medför att kvinnor tar en större del av den obetalda hemanarbetet medan män tar en större del av det betalda arbetet på jobbet”, säger Jens Magnusson.

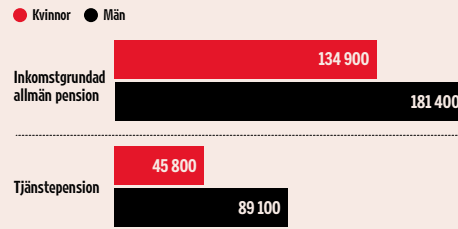
Lönegapet krymper

Det är fortfarande stora skillnader mellan män och kvinnors inkomster, även om kvinnorna närmar sig männen i lön. Men kvinnor får fortfarande bara hälften så mycket i tjänstepension.

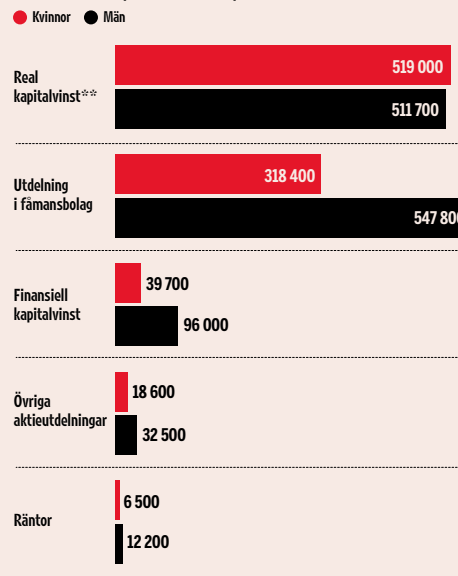
Kvinnor har lägre pension ...

Pensionsinkomster för 65 år och äldre 2018, kronor

... och oftast lägre kapitalinkomster

Snittinkomst för personer med kapitalinkomster 2018, kronor

GRAFIK: HELENA FAHLESON. FOTO: MOSTPHOTOS.
Källa: Medlingsinstitutet och SCB, Finansdepartementet

Var medveten om valen du gör – de får konsekvenser

Di Kommentar

JENNY PETERSSON

jenny.pettersson@di.se

08-573 652 09

Början av 1970-talet avskaffades sambeskattingen i Sverige. Reformen ökade incitamenten för kvinnor att lönearbeta. Men 50 år senare kvarstår fortfarande stora skillnader mäns och kvinnors ekonomi. Smarta val kan minska det gapet.

Sambeskatting ledde i regel till hög marginalsatt på kvinnors inkomst vilket gjorde det mindre lockande att ge sig ut på arbetsmarknaden över huvud taget, eller att gå från deltid till heltid.

Tillsammans med utbyggnaden av barnomsorgen bidrog individbeskatting till att kvinnor fick en större egen ekonomisk plattform att stå på.

Att kvinnor ändå fortfarande tjänar mindre än män, har lägre pension och mindre sparkapital handlar om faktorer som yrkesval, familjebildning och sparbetende.

De faktorerna får väldigt konkreta effekter. I en undersökning som Danske Bank gjorde häromåret svarade var femte kvinna att hon inte skulle ha råd att separera. Bostadspriserna i storstäderna är en stark bidragande orsak och det påverkar förvisso även män, men inte i lika stor utsträckning enligt undersökningen.

Folksam har i en rapport visat på spargapet mellan kvinnor och män. Båda grupperna sparade omkring 10 procent av sin inkomst varje månad, men på grund av lägre snittlön blev summan lägre för kvinnor. Efter 40 år, lagom till pensionen, har det växt till en skillnad på en halv miljon kronor, när ränta på ränta-effekten har fått jobba.

Till det kommer att kvinnor i högre utsträckning än män låter sparpengarna stå kvar på bankkontot i stället för att placera dem i aktier eller fonder. Då blir det ingen ränta på ränta-effekt alls.

En hel del av detta kan vi själva påverka. Det är här de smarta valen kommer in, och ju tidigare i livet de görs desto bättre.

Vi tillbringar en stor del av livet på jobbet, och att välja utbildning helt efter att den leder till ett högavlönat yrke är en dällig strategi. Men blunda inte heller inför lönestatistiken. Det kan finnas mer än ett drömyrke.

Att dela lika på föräldraledigheten är möjligt för de flesta 2020. Väljer man att inte göra det, se till att den som tar mest ansvar blir kompenserad ekonomiskt med ett eget sparande som för gifta skrivs som enskild egendom i ett äktenskapsförord.

Samma principer gäller vid deltidarbete. Att jobba deltid ger mätbara effekter i form av lägre lön och inbetalningar till pensionen, men också mer svåråtgång som uteblivna karriärmöjligheter.

Var medveten om effekterna av de val du gör. Att bara låta livet rulla på kan leda till en sur ekonomisk överraskning så småningom.

mer lika löner

Även om jämställdheten på flera områden ökar, så varnar regeringen för att coronakrisen och lågkonjunkturen kan leda till att inkomstskillnaderna mellan könen ökar framöver. Det beror framför allt på att arbetslösheten väntas öka mer bland kvinnor.

När det gäller kapitalinkomster är det stora skillnader mellan könen. Under 2018 var den genomsnittliga kapitalinkomsten för kvinnor 30 000 kronor och för män var summan 65 000 kronor. Det förhållandet har varit relativt konstant sedan mitten av 1990-talet enligt regeringens granskning.

Enligt Jens Magnusson beror denna skillnad delvis på lönegapet.

”Det påverkar den egna möjligheten att bygga upp ett sparkapital som ger avkastning. Därför är det viktigt att kvinnor prioriterar att spara i eget namn”, säger han.

Kapitalinkomster är mycket ojämnt fördelat i befolkningen, så de allra flesta har en betydligt lägre inkomst än vad genomsnittssummorna indikerar. När det gäller vinst från bostadsförsäljningar är nivåerna nästan lika höga, runt en halv miljon kronor för både kvinnor och män.

Den genomsnittliga räntekomsten för kvinnor uppgick till 6 500 kronor, cirka hälften av männens.

Som en följd av inkomstklyftorna under arbetslivet är gapet också stort när det gäller

”Det är viktigt att kvinnor prioriterar att spara i eget namn.”

JENS MAGNUSSON

ler pensioner. Genomsnittlig allmän pension för män under 2018 var 181 400 kronor, drygt 46 000 kronor mer än kvinnors. Samma år var gapet för tjänstepension drygt 40 000 kronor, vilket innebär att kvinnors tjänstepension bara var hälften av männens.

Den stora skillnaden i tjänstepension förklarar delvis att männen i högre grad har haft inkomster över det så kallade taket, vilket under 2018 motsvarade en månadslön på 42 000 kronor.

Skillnaden när det gäller inkomstrelaterade pensionsinkomster har däremot krympt mellan åren 2003 och 2018. Det beror framför allt på att förvärvsfrekvensen hos

kvinnor som når 65 års ålder har blivit allt högre.

I en internationell jämförelse ligger dock Sverige bra till. Bland annat så toppar Sverige det europeiska jämställdhetsindexet, följt av Danmark.

”Bryter man ned det ligger vi väldigt bra till när det handlar om möjligheten till föräldraledighet, barn- och äldreomsorg samt kvinnors och mäns möjlighet att kombinera arbetsliv och privatliv”, säger Jens Magnusson.

HANS BOLANDER

hans.bolander@di.se

08-573 651 19